

1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

ඇකඩමි ඔෆ් ෆයිනෑන්ෂල් ස්ටඩීස් සමාගමේ 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය කෙරේ.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බව අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. තවද,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නාවූ අවදානම් මඟහරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවක් හේතුවෙන් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයක් හඳුනා නොගැනීම මගින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර, දුස්සන්ධානය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වෙනනාන්විත මඟහැරීම, වරදවා දැක්වීම හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟහැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවේ.
- අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි.
- කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය සහ යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල හා සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල සාධාරණත්වය ඇගයීම.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතු වේ. මාගේ නිගමනයන් විගණකගේ වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබා ගන්නා ලද විගණන සාක්ෂි මත පදනම් වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් විය හැකිය.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ අස්ථිත්වයන් සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණය පිළිබඳ ප්‍රමිතියේ 28.17 වගන්තියට පටහැනිව, වට්ටම් කළ වර්තමාන වටිනාකම පදනම් කර ගෙන නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ බැඳියාව ගණනය කර නොතිබුණි.	විගණන නිරීක්ෂණය සටහන් කර පිළිගන්නා ලදී.	ප්‍රමිතියේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව, නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ බැඳියාව ගණනය කළ යුතුයි.
(ආ) කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ අස්ථිත්වයන් සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණය පිළිබඳ ප්‍රමිතියේ 21 වගන්තියට පටහැනිව, රු.600,213 ක් වූ සංස්ථාපිත ආදායම් බදු ගෙවීම් මත පනවන ලද ප්‍රමාද ගාස්තු හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.	-එම-	ප්‍රමිතියේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව, ප්‍රමාද ගෙවීම් මත පනවන ලද ප්‍රමාද ගාස්තු හෙළිදරව් කළ යුතුයි.
(ඇ) කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ අස්ථිත්වයන් සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණය පිළිබඳ ප්‍රමිතියේ 4.2(ව) වගන්තියට පටහැනිව, රු. 7,934,105 ක් වූ විලම්භිත බදු වගකීම ජංගම නොවන වගකීම් යටතේ නොදක්වා ජංගම වගකීම් යටතේ දක්වා තිබුණි.	විගණන නිරීක්ෂණය සටහන් කර පිළිගන්නා ලදී.	ප්‍රමිතියේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව, මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතුයි.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සාවද්‍ය ගණනය කිරීම් හේතුවෙන් 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා වන ආදායම් බදු රු.2,241,192 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.	විගණන නිරීක්ෂණය සටහන් කර පිළිගන්නා ලදී.	වැඩිපුර ගෙවන ලද මුදල අය කරගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

- (ආ) සාවද්‍ය ගණනය කිරීම් හේතුවෙන් හිඟ මුදල 2020 වර්ෂය හිඟ මුදල පියවීමට කටයුතු 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා වූ සඳහා ගෙවිය යුතු උපචිත කළ යුතු අතර මූල්‍ය ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු (NBT) වියදමක් ලෙස සලකා ප්‍රකාශනවල ඊට අදාළ රු.547,768 ක් ගෙවා නොතිබුණි. තවද, ගෙවීමට කටයුතු කරනු සැසඳීම් සිදු කළ යුතුය. ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු වාර්තාවේ දැක්වෙන පිරිවැටුම සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන පිරිවැටුම අතර රු.104,442,022 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.
- (ඇ) එකතුව රු.104,725,415ක් වූ ඉදිරියට VAT වාර්තාවල නිවැරදි VAT වාර්තාවල නිවැරදි ගෙනා යෙදවුම් බදු ශේෂය සහ එකතු කිරීම් අදාළ පරිදි සිදු කිරීම් සිදු කිරීමට කටයුතු කිරීමේ අගය මත බදු (VAT) පිරිවැටුමෙන් කෙරෙනු ලැබේ. කළ යුතුය. නිදහස් වීම VAT වාර්තාවල විධිමත් ලෙස දක්වා නොතිබුණි.
- (ඈ) සමාගම විසින් රුපියල් 1,303,536 ක් වූ වෙනස පූර්ව කාලවල සිට පසුගිය වර්ෂයේ ලැබිය යුතු ස්ථාවර ඉදිරියට ගෙන එනු ලබන පූර්ව කාල අයිතම රඳවා ගත් තැන්පතු පොළී සඳහා අධි ප්‍රතිපාදන අතර වෙනසට හේතු වූ ඉපැයීම්වලට ගැළපිය යුතු සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ස්ථාවර නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදය වේ. තැන්පතු පොළී ආදායමෙන් හිලවි කර හඳුනාගත නොහැකිය. ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ස්ථාවර තැන්පතුවලින් ලද පොළී ආදායම ඒ හා සමාන ප්‍රමාණයකින් අඩුවෙන් දක්වා ඇත.
- (ඉ) රු. 1,022,153 ක් වූ බැංකු අයිරාව ජංගම විගණන නිරීක්ෂණය සටහන් ජංගම වගකීම් යටතේ නොදක්වා සාන කර පිළිගන්නා ලදී. ජංගම වගකීම් යටතේ බැංකු වගකීම් යටතේ වශයෙන් ජංගම වත්කම් අයිරා දැක්විය යුතුය. යටතේ දක්වා ඇත.

1.6 බදු රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(a) 2006 අංක 13 දරන ආර්ථික සේවා ගාස්තු පනතේ 6 වන වගන්තියට පටහැනිව, 2019/2020 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවීම දින 02 සිට මාස 06 දක්වා ප්‍රමාදයක් සහිතව සිදු කර ඇත.	විගණන නිරීක්ෂණය සටහන් කර පිළි ගන්නා ලදී.	පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව බදු ප්‍රේෂණ කටයුතු සිදුකළ යුතුය.
(b) 2009 අංක 09 දරන ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු පනතේ 4වන වගන්තියට පටහැනිව, 2020/2019 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද මාසයක් ප්‍රමාදවී ගෙවා තිබුණි .	විගණන නිරීක්ෂණය සටහන්කර පිළි ගන්නා ලදී.	පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව බදු ප්‍රේෂණ කටයුතු සිදුකළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 29,261,883 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූපව ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු .50,090,684 ක් වියනිඵලයෙහි ප්‍රඅනුව මූල්‍ය ඒ . රු .20,828,801 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. ආදායම අඩුවීම සහ වියදම ඉහළ යාම මෙම පිරිහීම සඳහා හේතු වී ඇත.

3. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

3.1 විගණන කමිටුව

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
-----	-----	-----
සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ එක් විගණන සහ කළමනාකරණ කමිටු රැස්වීමක් පමණක් පවත්වා තිබේ.	අදහස් දක්වා නොමැත	දිනැති අංක 02 ජූනි 2003 PED/12 දරන චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව කාර්තුවකට අවම වශයෙන් එක් විගණන සහ කළමනාකරණ කමිටු රැස්වීමක් පැවැත්වීමට කටයුතු කළ යුතුය .